

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy óra 1.—
Egyes szám 4 kr

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KOZLÖNYE

**Szerkesztőség és
kiadóhivatal:**

Főpiacz, a város
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasáboz petít
sorankint 5 krjával
számítatnak.

A háboru szele.

Debreczen, április 14.

A pireus hegytetőin még nagy tömegekben áll a hó, de már közeleg a tavasz, az idő ott is kinyilik s minél közelebb jönnek az enyhébb napok, annál közelebbre esik a balkáni bonyodalom végleges és véres megoldása, a háboru. A görög-török határról érkezett újabb sürgönyök egyre bizonyosabbá teszik, hogy a régen huzódó konfliktust már más-kép elintézni nem lehet s ugy látszik, nem is akarják. De nem is tudják. Görögország igen sze-gény. Törökország pedig tökéle-tesen el van adósodva. Most ez a két pénzeten állam hadilábra ál-lította a seregei jó részét, a görög a teljes létszámot. Azonfelül ha-jóik is akezióban vannak. Mindez sok pénzbe kerül, ami pedig nekik nincsen. Az utolsó falat kenyér is, amit a határszélen álló katonáik az ajkukhoz visznek, mind kölesönként pénzen vétetett és hát bizony azok, akik e kölesö-nöket adták, nem nagyon hajlan-dók a végtelenségig folytatni a hitelezést, mert a kölesönöktől valami sok biztosítékot nyújtani nem tudnak olyan országok, ame-lyek egy nagyobb háboru eshető-sége előtt állnak.

Az pedig nyilvánvaló, hogy

a határszéeli csapatok nem lehet-nek ott örökké ebben az állapot-ban s a két farkasszemét néző állam dolga ma úgy áll, hogy, ha a hadügyminiszterek vonakodná-nak a háborut megüzenni, majd megteszik a pénzügyminiszterek, mert kénytelenek vele.

Kréta ily módon teljesen más-sodrendü kérdéssé törpült s első-rendüvé azok a határszéeli moz-galmak váltak, amelyek a Balkán-török-görög határán folynak le. Az eddigi hírek szerint már bizo-nyos, hogy görög csapatok van-nak török területen, amelyek fölkelő bandáknak nevezetnek ugyan, de találkozik köztük ember az egyenruhás csapatokból is. Azonfölül a vezetők a bonyoda-lom kitörése előtt görög csapat-istiek voltak. Épp így van a török is a maga bandáival, amiket Macze-dóniában alakított. Valószínű, hogy mindkét állam fél annak a következményétől, hogy ő kezdte a támadást s e miatt kezdik a hadviselést ezen a módon, a ban-dák által, amelyek viselt dolgaiért senki sem vállal felelősséget

Ezzel aztán ez a balkán-háboru, amely már évek óta a levegőben van, teljesen közeledik a kitöréshez. Ugy lehet, csak hetek kérdése, esetleg napok kér-dése, hogy meginduljon az a harez, amelynek végeredménye eddig be-

láthatatlan. Nyilvánvalólag nem-csak két nemzet harezza lesz az, hanem beleszólnak mindazon ha-talmak, amelyeknek valami érde-kük van a Keleten. Hiszen már nemesak Európa, de Ázsia is mo-zog. A perzsa császár is kiakarja egyszer próbálni hadi erejét s most, hogy sarokba van szorítva a török, Bagdadot és környékét akarja tőle. Megmozdul a török érdekek, az angol érdekek, megmoz-dul Franciaország, amelynek pénzemberei óriási összeggel sze-repelnek a török államadósságban, mint hitelezők s ugy lehet, meg-mozdul az osztrák-magyar monar-chia is, mert ha nincs is semmi foglalási szándéka, az alkalom esetleg nagyon kedvező arra, hogy megvalósítsa Andrassy Gyula álmát: a Szalonikiig való terjesz-keést.

A törökség szárazföldi had-ereje, különösen ha az izlam ne-vében vallásháborut hirdet, két-ségkívül nagy, de képzetlen s alantas tisztjei semmit sem érnek. A török katona annyiban jó ka-tona, hogy fanatikus és kitartó, de nem tud semmit, mert mire sem tanítják s békében az egész élete esupa órállásból áll. Fegy-verzete rossz, ellátása a tökéletlen-ségen alul. A görög sereg kisebb, de jobb s ha nem is áll az euró-pai nagy hadseregek színvonalán,

T Á R C Z A.

Az unoka.

(Elbeszélés.)

Irta: Jacinto Octavio Picon.

Don Leon Bravo de la Brechay Pe-res Esforzado de la Algara de Lucena grófja, marquis de Durobando, nyugalma-zott generális, a nagy tanács örökös tagja — aczéljellelem és aranyszív — széplelkü, de csunya külsejü. Megjelenése, modern tiszteletet keltett. Eredetére büszke, sze-gényekkel szemben leereszkedő, szóval töről metszett konzervatív, megtestesült ideálja azoknak, kik befutva életpályájukat, maradandó nyomot hagynak a tör-ténelemben.

Kortársai között sem akadtt nálánál derekabb, mások tán merevebbek voltak, de a régi eszmékhez való ragaszkodásban nem volt párja. Szerencsés volt egész éle-tében, a Fortuna hű maradt hozzá ifju korában, mint gyengéd szerető, később mint ragaszkodó asszony, végül mint ki-tartó barátnő kísérte utjain, csak vén korában, — mikor azt hitte, hogy végleg magához fűzte, kezdett szeszélyes lenni, mint valóságos asszony, ki megunta a hű-séget.

A vén generális szomoruan látta,

mint foszladozik minden, a mit szentnek hitt. A hitélet elfajult szemfogató fari-zeussággá aljasulva, a társadalmi osztály-külömbőség tünezedett válaszfalait ledön-tötte az arany, a kor és érdem tekintélye lazult, minden, a mi magasztos volt, elho-mályosult, süllyedt, durva és alacsonyok engedve át polezát. Megvalósultak lehe-tetlen eszmék, kétes jellemek bírálták az igazak ügyét s a mit egykor vasszigoru fegyelem tartott leigázva, most üres ala-kiság korlátoz...

Az öregnek legnagyobb fájdalmára egyetlen fia is ezen árral uszott, mint képviselő az ellenzékhez csatlakozva, olyan eszméket sürgetett, melyeket apja hittagadásnak és eretnokségnek bélyegzett.

Bármennyire töprengett, hogy tudott elfajulni ennyire az ő fia, a papok egykori ájtatos neveltje, honnan vette e kárhoza-tos elveket? nem tudta megtejtteni e vál-tozást. Az ő fia Voltaire híve, kész meg-szavazni még a vallásegénylőséget is, talán az se bántja, hogy a pápa fogoly. Fájdalma tetőpontját érte, mikor fia szemébe merte mondani, hogy monarchista, de a haza fogalmát nem tartja azonosnak a monarchiával, mikor pedig arról értesült, hogy az általános szavazatjog érdekében nyilvánosan szónokolt, majdnem kitagadta.

Minden sebre akad ir, a sok keserű-séget, mit elfajult fia okozott, kárpótlást ígért unokája, a nagyreményü Pepito. A

kis örökös alig hét esztendősen ugyan, de minden mozdulata, szava arra vall, hogy nem üt az apjára, inkább nagyapja nyom-dokain fog haladni.

Az öregnek örült a szive, tombolni szeretett volna örömében, mikor unokája daczos választ hallotta, mikor egy-egy szeszélyéről értesült, amire elvégre más gyermek is képes, de ő szentül hitte, hogy ebben az ő kemény természetű, akarat-ereje nyilvánul.

Mindezek szerint Pepito fényes pél-dája az atavizmusnak. Tanulmányozta fej-lődését és észjárását. Pepito önálló jellem fog lenni, mert nem eszik, mikor kínálják, de önként parancsol, vagy maga vesz, ha neki úgy tetszik. Szereti a fényes ezifra ruhát, milyen másnak nincs; aulikus, szilárd arisztokratára vall. Egyszer séta köz-ben az utcán két gyerek összekap. Pepito egyideig nézi, aztán a gyengébbnek párt-jára állva, elrakja a győztest. Világos bizonyíték arra, hogy már is érzi, mire van hivatva születésénél fogva. Az osz-tálykülömbőséget szem előtt fogja tartani, mert a kereskedőt zsványnak mondja. Ebben nyilvánul ellenszenve az uralkodó üzérshellen ellen. Ilyenek a vén generá-lis megfigyelései és a belőlük levont kö-vetkeztetések.

Hogy ezen jó hajlamok, fényes tehet-ségek el ne homályosuljanak a szedett vetett népséggel telt iskolában, hogy társai-

remélhetőleg több eredményt fog produkálni. Tengeri ereje föltétlenül különb, mint a töröké. Így aztán megtörténhet, hogy ez a kötözködés, amit a krétai kérdésben tanusított, az európai Törökbirodalom végleges fölbomlását okozza. Amiből Európának semmi kára nem maradna, mert ezzel véglegesen meg volna oldva a Balkánkérdés, amely husz év óta állandóan fenyegeti a kontinens csendjét s a népek békés fejlődését.

Politikai hir.

Kvótatárgyalások.

A kvótának újból való megállapítása tárgyában kiküldött orsz. bizottság f. évi április hó 24-én déli 12 órakor a képviselőházba, szokott helyiségében ülést tart.

Külföld.

A Reichsrath ülészaka.

Képviselői körökben híre jár, hogy a Reichsrath nem április 28-án ül ismét össze amint tervezték, hanem csak május 3-án. Az elhalasztás okául azt mondják, hogy a munkások május elsejére nagy tüntetést terveznek a Reichsrath előtt. Ha azonban a parlament akkor nem tart ülést a tüntetés is elmarad.

Nemzeti kultúra.

Debreczen, április 14.

Jó tanács legyen az új évszázadokra: nemzetibb és nagyobb foku kulturát ennek az országnak! Tény, tagadhatatlan tény, melyet minden ország elismer, hogy művelt nemzet vagyunk. De viszont ismerjük el önmagunkban, hogy a miként a nemzetnek egy nagy rétege művelt: nem egy ép oly nagy rétege hiányával van annak a kulturának, melyet a haza minden fiának el kell sajátítania.

Az ország fennállását pénzügyi helyzetünk aránya szerint különböző alkotásokkal örököztük meg. De míg az alkotások mennyiségét és mekkoraságát összehangba hoztuk államháztartásunkkal, addig nem tudtuk az arányt megtartani az építkezésekre és alkotásokra szolgáló tőke hovatfordításánál.

Igy történhetett csak azután, hogy nem is fél ezer népiskolát állítunk fel, melyre még fél milliót sem fordítottak. És ez tagadhatatlanul nagyon kevés. Ha arra az egyetlen statisztikai adatra gondolunk, hogy ebben az országban 8 millió a magyar, de ugyanannyi a más nemzetiségi, úgy e négyszáz iskola felállítását már a kevésnél is kevesebbnek tartjuk.

Ne felejtjük, mily mértékben szolgál a magyarosodásra a magyar nyelvű népiskola. Ezzel el kell látni minden legkisebb községet.

A nagy Széchényi mondá, hogy megkegyelmezne a rablógyilkosnak is, nehogy egy magyarral kevesebben legyünk. Nos, ugyan számítsák ki az erre illetékesek és hivatottak, hogy hány száz ezer magyart veszítettünk el az utóbbi évtizedekben, mert nem viselhettük gondját a magyar kulturának úgy, amily mértékben kellett volna.

Igaz, a tárgyilagos bírálónak tagadhatatlanul be kell látnia, hogy a szabadságharc és ezután a pangás, az elnyomatás korszaka alatt visszaesésnek indult minden . . . minden intézmény, még a nemzeti kultúra is, mert eltiltották nyelvünket. Igaz, hogy a sok elhanyagolt és visszaesésnek indult intézményt újra életre kellett kelteni, felnevelni, fejleszteni és megerősíteni.

A nemzeti érzület, a hazafiság, a honpolgári lelkesedés, — mely már-már kialvó féltben volt, a millenniumi ünnepségek fényes sorozata utján újra lobogó lángra ébredt. Nos, mi e nemes lángnak tartósságától várjuk a magyar nemzeti kultúra feilendülését.

Az államháztartás talán nem engedi meg azt az áldozatot, hogy ennek az országnak minden községét állami pénzből lássuk el népiskolával, de hát itt van a magyar társadalom.

A magyar társadalom megizmosodott, megerősödött és kasztjaiból egységes, egészséges, szerves egységgé nőtte ki magát. Ez az egységes, egészséges társadalom nem hagyhatja pangani a magyar nemzeti kulturát, mert ha igen, úgy ez a társadalom, mely most egészséges, nem lenne sokáig az, szervezetét megbontaná a sok nemzetiség, melynek kivetett dárda most sértetlenül pattannak vissza a nélkül, hogy egységében pusztítást vittek volna véghez, vagy sebeket ejtettek volna rajta.

Ép ezért gondoljunk a jövőre. A béke gyönyöreit élvezzük és a tartós béke ez éveiben kell gondolnunk arra, hogy fokozzuk a szellemi harcoképességét e nemzetnek, hogy e tekintetben is nagyhatalom legyünk és maradjunk.

A mely állam nem nemzeti állam, az elpusztul a föld színéről, a *nemzeti jelleget* pedig csak a *nemzet kultúra* adhatja meg és fejlesztheti tova. Ezért hát erősítsük és fejlesszük nemzeti kultúránkat és ezzel erősítsük az ezredéves hazaszlopait is, melyek így mentve vannak az idők vasfogaitól és nemzetünket az idők viharának minden „fergetege sem ingathatja meg.

Szilágyi István.

1819—1897.

A magyar irodalomnak halottja van. Igazán megkönnyezett, mély gyászba borító halottja, közelebből a magyarság féltve őrzött keleti végvárának Máramaros-Szigetnek és az ősi debreczeni kollegiumnak.

Szilágyi István a magyar tudományos akadémia tagja, nyugalmazott liceumi

nak rossz szokásait el ne sajátítsa, az öreg fia minden ellenkezés dacára keresztülvitte, hogy otthon fogja neveltetni, még pedig személyes felügyelete mellett. Fia példáján okulva nem hitt már nevelőintézetnek, kollegiumoknak, de még a magukra hagyott papoknak sem. lám mit csináltak az ő derék fiából? — szabadelvű istentagadót.

Erre való tekintetből kemény küzdelem után lemondatta fiát azon tervéről, hogy Pepito tanulmányait ő vezesse és azonnal megfelelő, istenfélő és kellően művelt nevelő kereséséhez fogott. A francia királyok sem fontolták meg jobban, kire bizzák a dauphin nevelését, mint az öreg generális.

Hosszas tanulmányozás, sok információ és még több ajánlás után egy feddhetetlen életű, istenfélő papot választott, ki elég jártas a világi dolgokban is, hogy ama gyermek nevelését vezesse, ki nevével és vagyonával fogva arra hivatott, hogy hazája sorsát vezesse.

Az istenfélő öregot bő utasítással látta el, milyen irányban nevelje a család reményét. Azt akarom, hogy unokámból derék, nagy tettekre alkalmas ember váljék. Legyen vallásos, erkölcsös, de ne akarjon azért pap lenni, mert nem szeretem a farizeusokat. Tanítsa istenfélelemre és felebaráti szeretetre.

A káplán megfelelt mindazon igé-

nyeknek, miket 50 év előtt egy házitánítóól vártak. Száraz, unalmas ember, kimért modora nem engedett szorosabb viszonyt közte és növendéke közt, egyébként maga törekedett arra, hogy tanítványa inkább féljen tőle, mintsem becsülje, vagy szeresse. Főcélja volt megtanítani a gyermeket leczéjére bármi módon, nem törődve azzal, hogy idegenkedik-e tanulmánytól, arra pedig, hogy meg is kedvelje a tudományt, ügyet sem vetett.

Határozott elvei voltak ugyan, melyek szerint intézte a tanítást, de menyire egyezik ez irány a gyermek lelkével, nem kutatta — elvégre őt is így nevelték s még is ember, talán azt is hozzá gondolta: nagy ember, grófi nevelő lett belőle.

E derék nevelő vezette be Pepitót a tudományok előcsarnokába, tőle tanult szajkómódra néhány mondást, melyek örökigazságok és sokat, mi igaz nem volt s nem is lesz soha.

Ez bonthatatlan kapocsal fűzte egymáshoz a nevelő élére állított okoskodását s a gyermek elfogadta, mint orvosságot, nem tudva, mit vesz be.

Tekintettel növendéke élénk képzelőtehetségére, tárgyilagosan mutatta be neki a tudományt, mint emberi művet, mely küzködik, hogy tullepjen a neki szánt mesgyén. A történelmet úgy mutatta

be, mint rengeteg mezőt, melyen a nemzeteket a gondviselés vezérli ezéjük felé. Az életről, mint siralom völgyéről emlékezett meg, hogy keserű könnyek és szenvedés között, egyedüli vigasz az égre vetett tekintet melynek folyamán érdemeket szerezzünk az örök jutalomra, ha szegénységben elégedettek, hatalom birtokában jötevők és kegyesek vagyunk s valamennyien bizunk a gondviselésben.

Mindezek nem voltak a gyermek korához mére, de a nevelő jóakarata, másrészt Pepito gyors felfogása folytán emlékébe vésődtek az összes szavak. A boldog nagyapa időnként maga intézett kérdéseket Pepitóhoz s örömmel tapasztalta, hogy a nevelés kellő irányban halad.

— Mit vegyek fiacskám karácsonyra? kérdezte az öreg szeretett unokáját, kibenedve telt.

— Betlehemet — várost, istállót juhokkal!

Együtt mentek Santa Cruzba kiválogatni a teljes berendezést s a gyermek pontos felsorolása alapján összeállították a Betlehemet, olyan szépet, minőt gyermekszem még nem látott.

Volt ott erdő, legelő valóságos vizeséssel és gyapjas juhokkal — háttérben a város, melynek ormairól spanyol zászlók lengtek. Az előtérben három király ő felségeik tevéken és királyi kísérettel.

igazgató fekszik a ravatalon. A magyar irodalom, különösen a történet írás egyik jeles munkását vesztette ő benne. És az irodalom történet az ő érdemének tulajdonítja, hogy Arany Jánosban elsőnek ismervén fel a költői tehetséget, folytonos ösztönzésével rábirta egykori tanuló társát, és barátját, hogy a Muzsáknak szentelje magát.

A máramaros-szigeti ev. ref. lyceum hálával és kegyelettel őrzi emlékét, a ki az elhamvadt szigeti iskolát agilis tevékenységével újra talpra állította és megmentette a végpusztulástól, a ki negyven évig dísz, büszkesége volt.

A debreczeni kollégium is gyászol; mert Szilágyi István a kollégium emlőin táplálkozva, kezdte meg írói tehetségének országsszerte feltűnt szárnypróbálgatásait; mint debreczeni diák aratta első fényes írói sikerét.

Szilágyi István 1819-ben született Nagy Kállóban. Iskoláit ott és Debreczenben végezte.

Ő is, mint annyi jelesünk, rektor-nak ment ki a vidékre. Nagy-Szalontára került 1842-ben. Itt találta volt tanuló társát és barátját Arany Jánost, a ki már ekkor jegyző volt szülővárosában és megházasodott. Arany már ekkor lemondott ábrándjairól s féré téve könyveit, terveit, élni akart a közönséges emberek sorában, családjának, gazdaságának, hivatalának.

Szilágyi István a régi barátság révén mindennapos vendége lett Aranyék házában.

Szilágyinak már akkor írói neve volt. 1840-ben *Árpád* című költői képével, Nagy Imre balladája mellett pályadíjat nyert a Kisfaludy társaságnál, a következő évben ugyanott *Csáke a királyleány* című költői beszélyével s alig valamivel Szalontára költözése előtt egy nyelvtudományi munkájával akadémiai jutalmat s megint a Kisfaludy társaságnál díszeteket *Emlékbeszéd* című szatirájával. Ez az emlékbeszéd mely kitűnő leleményű szatirikus formájában, elmés és éles elevenséggel gunyolja a maradiakat, az akkori napok eseményeire vonatkozott

A csoportosítást nevelője segítségével Pepito maga intézte, mivel ismét fényes rendezői tehetségének tanujelét adta. A generális született udvarmestert látott unokájában. Mikor készen volt minden s meggyújtották a tömérdék gyertyát, kivilágították az üstököt, az öreg olyan gyermekes örömet érzett, hogy tapsolni és ugrádozni szeretett volna kedves unokájával együtt.

Másnap, mikor Pepito mamájával a sétáról tért vissza, sirást hallottak a kapus szobájából.

— Mi bajuk a gyermekeknek? kérdezte a grófné.

— Csak durczáskodnak, kegyelmes asszony — látták a fényes Betlehemet, most olyat kívánnak ők is . . .

A grófné talán nem is hallotta a választ, sietett fel a lépcsőn, de annál inkább megértette Pepito, ki szokása szerint, hátravetett kezekkel lassan ballagott. Olyan érzélem vett rajta erőt, minőt eddig nem ismert.

Sebtében megebédelt és sietett a másik teremben felállított Betlehemhez. Kis vártatva kilépett nagy csomaggal a hóna alatt s körültekintve, nem látja e senki, leszaladt a hátulsó lépcsőn.

Vacsora után az öreg generális újra megakart nézni a kivilágított Betlehemet a váratlanul betoppant a terembe. Alig ismert rá a tegnapi műremekre. A város-

s épen a nap egyik eseménye volt. Uj találkozásuk után a régi barátok kétségkívül legelső beszéd tárgyak egyike. — Bizonyára sokszor szóba került közöttük az 1840. márcz 6. ünnep is melyen Péczely József, a debreczeni kollegium oratoriumában Nagy Imrének és Szilágyinak átadta Kisfaludy társaság ezüst billikomát. Ime Arany Rák Bendejének első megvillantása Szilágyi szatirájának hőse Vitéz lett Hátrafalvy Bendeguz által; későbbi viszonyának a Kisfaludy társasághoz, legelső, még alig észrevehető gyökérszála. Iróbarátja Aranyt nemcsak öntudatlanul nyugtalanítani kezdte, de ismervén tehetségét, ritka készülését és régi kísérleteit, egyenesen serkentette elszunyadt, elaltatott géniuszát. Dolgozatait felolvasta neki, könyveket tukmált rá s unszolta költői munkára. Méltó hálával kell gondolnunk rá: ő volt az első ki Arany hivatását megsejtette s őt ennek útjára visszavezette. Pálya koszoruit talán el feledik; de Arany János babórájának az a levele, mely őt illeti, mindig hervadatlannal marad „Eszköz volt ő a gonviselés kezében, írja Petőfi, mely ha elrejti is gyöngyeit, rendel halászokat, kik felhúzzák.“ Két évig tartott együttlétük, de Szilágyi még évtizedekig nem szűnt meg lelkesíteni, biztatni, támogatni sokszor esűggedt barátját. E két év benyomásai vezették vissza költői terveihez s bírták rá a nyilvános fellépésre.

Szilágyi István 1840-ben az Akadémia által a *magyar szokás szabályaira* kitűzött száz arany pályadíjat nyerte meg dolgozatával; 1843-ban az *Ekes szokás szabályaira* kitűzött pályázatban ismét díjat nyert; munkásságáért az Akadémia 1846-ban tagjául választotta.

Szilágyi 1844-ben Pestre ment s megismerkedett Petőfivel is s igen szívesen látták az irodalmi körökben. Azután egy esztendeig külföldön tartózkodott, honnan visszatérve, 1845-ben a máramaros-szigeti főiskola tanára, 1850-ben pedig igazgatója lett s ő vezette a nyolcz osztályúvá kiegészített gimnázium és jogakadémia ügyeit. Tanárkodása alatt is buzgó irodalmi munkásságot fejtett ki. A Kisfaludy-társaságtól a *Bécsi napok* című történeti rajzával elnyerte a szépprózai dolgozatra kitűzött jutalmat. Az Akadémiai Értesítő, Uj magyar Múzeum, Századok, Sárospataki Füzetek és a Va-

nak nagyobb fele tornyostul, lakóival együtt eltűnt. A völgyben volt pásztorok közül alig látott egy-kettőt. A három szent király közül csak egy állt ott busan a falhoz támaszkodva mintha elveszett kisértőt, társait keresné.

— Mit csináltál Pepito? — kérdezte haragosan, hát ennyire becsüld az én ajándékomat, már első nap elpusztított?

— Nem pusztítottam el nagyapa — válaszolt Pepito bátran, a kapus gyermekei sirtak, mert papájuk nem akart Betlehemet venni, hát megosztottam velök. Maradt itt még elég . . . Hiszen ugy tanítja a tisztelendő is, hogy mindnyájan egy atya gyermekei vagyunk, és hogy a gazdagok jót tegyenek a szegényekkel. En így cselekedtem.

Az öreg megütközve hallotta e szavakat, majd lehajolt Pepitóhoz, de nem csókolta meg, mint máskor csak átkarolta, szemében nézett mélyen, hosszan és némán távozott.

Szobájába érve, már nem bírt magával, zokogni kezdett.

— Mi bajod atyám? kérdezte a gróf.

— Mi bajom, még azt kérdezd mi bajom, fakad ki az öreg keservesen, hát nem elég csapás, hogy fiam liberális atheista, unokám még annál is rosszabb, mert szocialista a kis semmiházi . . .

sárnapi Ujság számos dolgozatot közöltek tőle. Ujabb nagy munkája *Máramaros vármegye leírása*. Evéken át szerkesztette a *Máramaros-t, a Szigeti Albumot*. Nevezetes munkái még a *Keresztény egyház története és A gimnáziumi oktatás története*. 1885-ben ülte meg Máramaros-Szigeten tanári működésének negyvenéves évfordulóját. Nemsokára azután nyugalmába vonult.

A Csokonai-kör részéről *Komlóssy* Arthur alelnök a következő részvét-sürgönyt küldötte M.-Szigetre:

„Néhai Szilágyi István esaládjának M.-Szigeten. A debreczeni főiskola egykori jeles növendéke elhunytá alkalmából őszinte részvétét nyilváníja

a „Csokonai-kör.“

Hajdumegye a mult hónapban.

Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt 9 órakor tartotta meg gróf *Degenfeld* József főispán elnöklete alatt a vármegyei ház nagy tanácstermében a debreczeni vásár miatt elnapolt rendes ülését, amelyen a szakeladói jelentések a megye márczius havi közigazgatási viszonyairól számoltak be.

Rásó Gyula kir. tanácsos alispán jelentése szerint a közbiztonsági viszonyok zavartalanok voltak s egy felemlítésre méltó háborítás sem fordult elő. Az állategészségügy daczára annak, hogy Hadházon a sertésvész márczius 17-én fellépett, javult. A vész Nádudvaron megszűnt. Zár alatt maradtak: Nánás, Böszörmény, Egyek, Józsa és Hadház. Az alispán jelentése a fegyelmi ügyek állásáról szóló beszámolóval végződik.

Dr. *Losonczy* Álmos tiszti főorvos jelentése konstatálja a közegészségügyi viszonyok javulását s kedvező alakulását. A hevenyfertőző kórok közül a ronesolótöröklob Hajdu Böszörményen kívül 7 községben 32 esetben fordult elő 19 gyógyulással, 6 halálzással és 7 kezelés alatt álló beteggel. A vörheny apadás mutat. Szoboszlón és Böszörményen kívül öt községben 35 esetben lépett fel 19 gyógyulással, 13 halálzással és 3 kezelés alatt álló beteggel. A kanyaró 15 esetben 14 gyógyulással 1 javulással fordult elő. Öngyilkosság 6 volt, valamennyi önkasztás. Szoboszlón 4, Böszörményben 1 embert martak meg veszett házi állatok. A macskák kiirtása s az ebek szájkosárral való ellátása elrendeltetett. A megye területén született 580, meghalt 415 egyén.

Szunyogh Sándor királyi tanácsos, pénzügyigazgató jelentése szerint egyes adóban 16449 frt. 47 kr, hadmentességi díjban 136 frt 20 kr, bélyegjövődékben 20152 frt, 94 kr, jogilletékben 12107 frt. 23 kr, díjjövődékben 85 frt 2 kr, dohányjövődékben a várossal együtt 54754 frt 7 kr, határvámban 5961 frt. 59 kr és fogyasztási és italadóban 21453 frt 39 kr. folyt be márczius hó folyamán.

Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő 109 megyei tanító ötödéves korpótékára 8450 frt és a tanítói fizetések kiegészítéséhez 2500—2800 frt államsegélyt kért. A tanyai iskoláktól idegenkedik a nép, ezek felállítását szorgalmazni kell. Bejelenti, hogy Ujváros állami iskoláért, gazdasági ismétlő iskoláért, háziipari téli tanfolyamért és állami ovoda felállításáért folyamodott és hogy Dorog államosítani akarja az iskoláját.

Latinovits Mihály kir. főmérnök jelentése szerint a fehértemplomi állami utra a fődőanyag szállítást megkezdtek, a törvényhatósági utak fenntartása folyik.

A bizottság az előadói előterjesztéseket tudomásul vevén, néhány apró folyó ügyelintézése után, elnöklő főispán az ülést berekesztette.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában Nyitva van minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 óráig.

A debreczeni kir. járásbírószék szóbeli kéréseket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

Nivaltalos órák az állami anyakönyvvezetőknél Vasárnap d. e. 10—12-ig. Többi napokon d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

A Gönczy-egyesület „Góthón“-a Keresk. akadémia palotájában.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra között, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órákor, ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

DEBRECZENI ELLENŐR.

1897. április 1-ével új előfizetést nyitottunk lapunkra.

Előfizetési ára:

Április	óra	1 frt — kr.
„	1-től május 31-ig	1 „ 67 „
„	„ „ június 30-ig	2 „ 50 „
„	„ „ decz. 31-ig	7 „ 50 „

Kérjük azon t. cz. előfizetőinket, kiknek előfizetése márcz. hó végével lejárt hogy azt minél előbb megújítani sziveskedjenek, lakásváltoztatás esetében pedig úgy helybeli, mint vidéki előfizetőinket kérjük, hogy előbbi címüket velünk közölni sziveskedjenek, nehogy a lap küldése fönnakadást szenvedjen.

Időjárás

A központi meteorologiai intézetnek Debreczenbe küldött jelentése szerint a következő időjárás várható:

— Április 14. —

— Változó felhőzet. — Hőemelkedés. — Jelentékeny csapadék nélkül. —

— **Isteniszteletek.** A husvétünnepi isteniszteletekről hozott híreinket azzal egészítjük ki, hogy nagypénteken délután az új templomban és az ispotálytemplomban legátusok végzik az isteniszteleteket és hogy husvét első napján az új templomban nem *Mitrovics* Gyula, hanem *Könyves Tóth* Kálmán lelkész tart isteniszteletet. Az *ágost. hitv. ev.* templomban nagypénteken délelőtt 10 órákor passió és ünnepi beszéd, istenisztelet végeztével urvacsora. *Fungens* lelkész *Materny* Lajos. Délután 3 órákor ima. *Geisztlinger* Pál segédlelkész. Husvét első napján d. e. 10 órákor ünnepi beszéd, istenisztelet végeztével urvacsora, lelkész *Materny* Lajos. Délután 3 órákor beszéd, lelkész *Geisztlinger* Pál. Husvét második napján, d. e. 10 órákor ünnepi beszéd és urvacsora, lelkész *Geisztlinger* Pál. Délután 3 órákor ima.

— **Degenfeld—Szabolcsban.** A Magyarországon, amely a főispánok kinevezéséről állandóan rosszul van értesülve, ma a szabolcsi főispánságra vonatkozólag a következő álhirt közli: „Szabolcs vármegye közönsége — mint nekünk írják — a napokban fog ünnepi bankettel és élénk ovációk között elbueszni felmentett főispánjától, *Kállay* Andrástól. A vármegyében azt hiszik, hogy a főispáni teendőket vitél ideiglenesen gróf *Degenfeld*

Józsefre, a szomszéd Hajdu vármegye főispánjára fogják bízni. A vármegye közönsége leginkább gróf *Pongrácz* Jenőt, a megye egyik legnépszerűbb nagybirtokosát szeretné a főispáni székből látni.“

— **Dohány kísérleti állomás Debreczenben.** A földmivelésügyi miniszteriumban ma nagyfontosságú ügyben tartanak tanácskozást. Arról van szó, hogy a hazai dohánytermelés emelése, s külföldön versenyképessé tévése céljából az ország valamely alkalmas helyén dohánykísérleti állomást létesítsen az állam, a hol a különféle dohányfajokat és a dohánytermelésre alkalmas talajokat, trágyákat kipróbálják. Az állomás helyéül — értesülésünk szerint — a tiszai, szathmári és nyíri dohánytermő vidékek központja, Debreczen van kiszemelve. Az itteni gazdasági tanintézettel és földmívelés iskolával kapcsolatban létesítenék a telepet. A mai ankéten Debreczenből *Szücs* Mihály igazgató és *Kerpely* Kálmán a növénytermelés tanára vesznek részt. A dohánykísérleti állomás vezetője, ha Debreczenben állítják fel, *Kerpely* Kálmán lesz.

— **A debreczeni bandérium — szoborban.** Nagyérdekű művész-vállalkozás ez: a millenniumi díszbandériumokat szoborcsoporthozatba megalkotni azon nagy célra, hogy ezt Magyarország a 1900. évi párisi kiállításon bemutassa. A művész-társaság élén, mely ezen nagy terv kivételét maga elé tűzte, *Tuboly* hírneves szobrász áll, akinek társai már megindították országsszerte a nagy terv érdekében a mozgalmat. Mindenfelé fölkeresik a városokat ajánlataikkal és sok helyen maga a város teszi meg a rendeléseket, másutt a bandériumok egyes tagjai. A becskeréki bandérium urai már megrendelték a bandérium szobrát 5000 forint költséggel. A művész-konzorcium egyik tagja, *Stadler* Rezső most napok óta Szegeden időzik és az ottani bandérium ügyében tárgyalásokat folytat a hatósággal és a bandérium egyes tagjaival. A hatóság támogatná a tervet, a költségvetést természetesen a bandérium tagjai viselnék. A szobrok együttes nagyságuk lesznek és *Stadler* a már kész mintákból el is vitt mutatóba egyet: *Perczel* Dezső belügyminiszter, a bandériumok vezetőjének a szobrát, mely remekül sikerült. A szegedi bandériumnak egyelőre két tagja rendelte meg a szobor-mintázatot és majd ennek bemutatása után tárgyalnak a továbbiakra nézve. *Stadler* Rezső Szegedről Nagyváradra és Debreczenbe jön, hogy az itteni millenniumi bandériumok tagjait is megnyerje a szép terv kivételéhez.

— **Német gazdák Debreczenben.** Május második felében Németországból 146 tagú előkelő társaság jön hosszú tanulmány-utrá Magyarországra lovag *Egan* Ede volt hazánkfia, jelenleg a poroszországi *Sloszewo* uradalom tulajdonosának vezetésével. A társaság a nagy Németország legkitünőbb gazdáiból alakul. Vannak közöttük grófok, bárók, lovagok és egész sereg odahaza nagy tekintélyben álló nemes ur képezi a társaság zömét. Tartományok és országok szerint így oszlanak meg: keleti-poroszországi 6, nyugati-poroszországi 13, poseni 9, sziléziai 22, brandenburgi 22, berlini 8, pomeraniai 8, meklenburg schwerini 4, hannoveri 6, szász-tartománybeli 12, rajnamelléki 10, hesseni 3, westfaliai 2, szászországi 5, bajor 12, bádeni 2, hamburgi, oldenburgi, brémai, szász-weimár-eisenachi, elszászi, bécsi 1—1. A társaság tagjai május 11-én találkoznak Bécsben. Innen indulnak hazánkba, ahol május 12-től jun. 1-ig

me látogatják Magyar-Óvárt, Kapuvárt, Sopron-Kövesdet, Rátótot, Kisbért, Aszárt, Tatát, Pozsonyt, s ott jelen lesznek máj. 16-án a koronázó szobor leleplezésén. Budapestet, a Balatont, Fiumét, a Vaskaput, Mehádiát, Szegedet, (a szegedi tanyákat), Mindszent-Algyőt, Zombolyát, Aradot, Ötvenest, Mezőhegyest, Nagyváradot (a biharmegyei oláh parasztgazdálkodást); innen május 29-én éjjel Debreczenen keresztül Munkácsra mennek, majd Tályát látogatják meg s a magas Tátrán a Csorbai-tónál ér véget a társas utazás. Debreczen és a Hortobágy tehát kiesett a programból. *Egan* Ede *Simonffy* Imre kir. tanácsos polgármesterhez közelebb levelet küldött, amelyben a legnagyobb sajnálkozását fejezi ki, hogy az eredeti programot meg kellett változtatniok. De mindenféle közbejött akadályok miatt, bár nehezen, Debreczen és az ő „kedves“ Hortobágya meglátogatásáról le kellett mondaniok. „Hogy mennyire sajnálom — írja levelében — ezen ut törlését, azt Nagyságod tudja legjobban, ki már ismételtelen kegyes volt úgy privátim, mint 1885-ben nagyobb számú vendégsereggel is a tőzsgyökerező magyarság ősi fészkeben reám nézve oly felejtethetetlen szíveséggel fogadni.“

— **Iskolaszéki ülés.** A debreczeni ev. ref. iskolaszék az egyház tanácstermében ápril 15-én délután 4 órákor ülést tart, amelyen a tanfelügyelőnek a 15 kros illeték tárgyában kelt átiratán kívül folyóügyek kerülnek elintézés alá.

— **Halálozás.** Ifj. *Sporzon* Pál kir. gazdasági tanintézeti tanár ifju szép felesége szül. *Puchtinger* Fanny hosszú szenvedés után jobb létre szenderült. A temetés ma délután volt nagyszámú közönség részvétele mellett.

— **Az utolsó nap.** Azon adóhátralékos polgártársaink, akik a jövő évben képviselőválasztói jogukat megakarják tartani, még holnap estig nem késnek mult évi adójuk befizetésével. Az adópénztár délelőtt és délután nyitva lesz.

— **A debreczeni fősorozás eredménye.** A debreczeni fősorozás befejeztetvén, annak eredményével a következőkben számolunk be. Előállított az első korosztályból 390, a másodikból 209, a harmadikból 194 és utóállított magasabb korosztályból 1, összesen tehát 794 hadköteles, akik közül az ujonczjutaléokra besoroztak 163, a honvédséghez 1, összesen 164 embert. Visszahelyezett 350, fegyverképtelennek találtatott 166, alkalmatlannak találtatott 9, felülvizsgálatra utasított 5 állításköteles. Távolmaradt a sorozástól az első korosztályból 34, a másodikból 12, a harmadikból 19, összesen 65, ismeretlen az első korosztályból 53, a másodikból 68, a harmadikból 6, összesen 182 hadköteles.

— **Uj gazdasági tudósító.** A földmivelésügyi miniszter *Lojka* Károly tetétleni uradalmi tisztet Hajdu vármegye nádudvari járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **Statisztika a nagyvásárról.** Mostoha gazdasági viszonyok, járhatatlan utak és a hideg esőzések egyikét eredményezték a legrosszabb tavaszi vásároknak, amelyekről a debreczeni vásárbírósa annalése a közelebbi évekről emlékeznek. Az állatvásárokra felhajtás kevés volt; a kelendőség annál is kisebb. Az árak miatt is általános a panasz. A felhozott 8500 db. juhból elkelt 5707; 4200 db. marhából 2396, 6630 db. lóból 1722, 16500 db. disznóból 5256 db. Egy helyi ujság azon híreről, mintha a bol-

gár hadsereg részére 42 vagon lovat vásároltak volna össze a vásárbíróság semmit sem tud. Ennyi lovat tíz kereskedő sem szedett össze, Nagyobb lóvásárlásokat, de nem katonai célokra való lovakkal, eszközöltek: Neufeld Adolf és Kata, Hauser József Bécsbe, Feld József Budapestre, Wolf N. Lembergbe, Schwimmer és Társa Temesvárra, valamennyien inkább igás és mészárszékre való lovakat kerestek.

— **A debreczeni lóversenyekre**, melyek április 24. és 25-én kerülnek döntésre, a *nevezési zárnap* ma esti 10 órakor van. A nevezések eredményéről legközelebbi számunkban bővebben fogunk referálni.

— **A nagyvárad diák kongresszust** április 21-én és a következő három napon tartják. Az előkészületek javában folynak. Nagyvárad közönsége szíves vendégszeretettel öleli keblére a magyar ifjúság színe javát, virágát, mely ott ez alkalommal meg fog jelenni. A rendes kongresszusi tárgyalásokon kívül még az ünnepek egész sorozata van készülöben. Impozáns lesz különösen a kongresszus megnyitása, a midőn a prémontreiek templomában maga Schlauch biboros tartja a „Veni Sancte“-t, utána pedig megnyitó beszédet mond. A biboros püspöknél vasárnap délután tisztelgett egy Orley Dénes, Millye Gyula és Puskás L. Béla tagokból álló küldöttség, mely megköszönte Schauch dr. biborosnak azt a kegyet, hogy a kongresszus védnökségét elfogadta és azt, hogy a kongresszus költségeinek fedezéséhez 500 forinttal járult. Elénk érdeklődés nyilvánul az ifjúság által rendezendő bál iránt is, mely bizonyára jól fog sikerülni, hiszen a legfessőbb táncosok sereglenek össze Nagyváradon. Nagyvárad városa bankettet ad az ifjúság tiszteletére. A kongresszusi ünnepélyek egyik kiemelkedő pontja lesz a matinee, melyen közre fog működni *Abrányi Emil* és *Szabolcska Mihály* ez a két szeniális poétánk. *A debreczeni főiskola* ifjúsága részéről mint hivatalos küldöttek, a joghallgatók segítő-egyesülete képviselőiben az elnök és főjegyző: *Abrahám Dezső* és *Fél Boldizsár*; a jogász-önképzőkör képviselőiben az elnök: *Konrád Ernő* lesznek jelen. Kivülök bejelentették részvétüket: *Visky Sándor*, *Habókay Béla Davidovics Sándor* (joghallgatók önképző-köre), *Szirmay Gyula* (joghallgatók segítő-egylete) *Nagy Gyula Kun Béla* (magyar irodalmi önképzőkör), *Balogh János*, *Forrás Gyula* (felsőbb tanulók egylete), *Sipos Béla*, *Mohácsy János* (főiskolai gyorsírókör).

— **Pisztolykard.** Egy érdekes találmányt küldött le a hadügyminiszter a debreczeni dandár parancsnoksághoz. — Az új találmány egy közönséges karddal kombinált lövőtű pisztoly s arra való, hogy háború esetén a karddal végszükség esetén, ha annak pengéje eltörik, löni is lehessen. — Az új találmánnyal kísérleteket fognak tenni s ha csakugyan praktikusnak fog bizonyulni, úgy a szabadalmat a hadügyminiszter megveszi.

— **A debreczeni kir. törvényszék fogházának könyvtára** részére vallásos építő, vagy egyszerűen tanító irányu könyvek beszerzésére törekedvén, miután a m. kir. Igazságügyminiszterium által e célra évről-évre hirdetett pályázatok eredménye gyanántm egjelent rabolvasmányok a szükséglet egyáltalában nem fedezik, más alapunk pedig a vezetésem alatt levő fogházi könyvtár könyveinek gyarapítására nincsen, holott a lelki szükség, ha valahol, a fogházban csakugyan kiálto: mindenekelőtt a debreczeni ev. ref. egyház nagytiszt. presbyteriumához fordultam segélyért, mely is múlt márczius hó 31-én tartott ülésén, magához, méltóságához és magasztos hivatásához méltólag egyező értelemmel 50

forintot szavazott meg e célra, a mely összeget az egyház pénztárából tegnap föl is vettem. Főtisztelendő és méltóságos dr. *Wolaska Nándor* vál. püspök-plébános ur, az ő minden nemesért buzgó áldozatkészségével pedig ugyanazon célra 15 forintot adott át részemre. Midőn ezen 65 forint átvételét a nyilvánosság előtt ezennel nyugtázom, jelzem egyszersmind, hogy úgy ezen összegnek, mint az esetleg még ezután is ily célra hozzám juttatandó pénzeknek a fogházi könyvtár céljaira mily mértékben és mily időközökben való felhasználásáért a debreczeni kir. ügyészség előtt fogok minden esetben elszámolni. *Csiky Lajos* theol. akad. tanár, mint a debreczeni kir. törvényszék fogházának ev. ref. lelkésze.

— **Magyarázat.** Lapunk tegnapi számában, a *Tüvizsgálat* című ujdonságban az olvasható, hogy a Csanak József pinczéjében támadt tüzet a *terpentinnek gondatlan kezelése* okozta. Félreértés kikerülése végett utólag jónak látjuk tudomásul adni, hogy e kifejezés kizárólag ezen esetre és ama kereskedősegregőre vonatkozik, ki a pinczébe terpentint mentén, a lámpának gondatlan kezelése által idézte elő a kalamitást. Az üzlet vezetősége a pinceraktárban példás rendet tart és a legszigorúbb figyelmességet követeli az alkalmazottak részéről — amiről már a tüzeset előtt személyesen volt alkalmunk meggyőződni.

— **Halott az utcán.** Ma reggel fél 5 órakor a Temető utca és a Bekecs-sor közötti zugban a járókelők egy mozdulatlanul fekvő emberi alakot pillantottak meg. Csakhamar nagy sokaság gyülekezett köréje, de senkisé ismert. A rendőrség is értesülvén a dologról, küldöttei megérkeztek a helyszínére, konstatálván, hogy a mozdulatlan alak — halott. Ez alatt egy ember ment a csoportosuláshoz, a Mór-cs-telepen lakó Balog, a ki sirva ismerte fel a halottban testvérét, Balogh József 48 éves napszámot. Az elhunyt a Homokkertben lakott, özvegy ember volt s egy fia maradt árván. Ambár a holttesten külérőszak nyomait nem lehetett felfedezni, dr. Ujházy Károly kir. orvos szorosabb vizsgálat alá veszi a hullát. A hirtelen halálózást valószínűleg a tulságos mértékben élvezett szesz okozta szélhűdés idézte elő.

— **A debreczeni kereskedő ifjak** önképző egyesülete évi rendes közgyűlését április 19-én husvét másodnapján d. u. 3 órakor tartja meg saját helyiségében, tekintettel a közgyűlés tárgyainak fontosságára felkértek a t. tag urak, hogy azon minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

— **Lóosztályozás.** A befejezett lóosztályozás folyamán a város belterületéről 5013, külsőségeiről pedig 3425, összesen 9331 lovat jelentettek be. Ebből a belsőségről 950, a külsőségről 294, összesen 1244 ló osztályoztatott.

— **Szélhámos aranyműves.** Egy ipar- engedélyvel bíró budapesti aranyműves, aki otthon saját boltjában nem tud megélni, részint személyesen, részint ügynökei által mindenféle értéktelen ékszerekkel házal Debreczenben, Váradon, Szegeden, Kolozsvárott, Aradon, Temesvárott, így akarván tudatni sokat mutató, keveset érő áruin, melyekkel még a zálogüzlet tulajdonosokat is sikerült becsapnia. A csalárd-ságot olyan formán követi el, hogy a brilliant és gyémánt salakjait, érezett gyémántokat, felhős brilliántokat vásárol s ezekből készít mindenféle ékszereket. Ez ékkövek hibáit még nagyító üveggel is alig lehet észrevenni. Ahol az élelmes ékszerész tartózkodik, ott a hordárokat és ószerárusokat mozgósítja, akik gyakran mint a legjobb hangzású nevekkel dicse-

kedő uraságoktól levetett ékszereket kínálják a bizományba adott csillogó csecsebecsüket. A rendőrség megtudta, hogy most az ünnep előtt Debreczen is szerencsétlente látogatásával egy ilyen ékszerész, efféle husvét ajándékokat kínálgatván. De nálunk aligha vergődik zöldágra. Mert a rendőrség éber figyelemmel kíséri viselt dolgait. Figyelmeztetjük mi is a közönséget, hogy akihez betolakodik ez az ur, egyszerűen utasítsa ki, vagy amit még jobban cselekszik, jelentse fel a legközelebbi poszton álló rendőrnek. Az aranyemével való házalást különben is törvény tiltja s ezenkívül Debreczen területén szabályrendeletileg van korlátozva a házaló kereskedés.

— **Elűzhetetlen.** *Fekete Albert* p.-ladányi illetőségű csavargót a debreczeni rendőrség már többször hazatoloncoltatta, sőt végleg ki is tiltotta a város területéről, de a csavargó minduntalan visszatért. Ma újra itt találták a piacon csavarogni a rendőrök. Természetesen letartóztatták s a rászabott büntetés kiállása után ismét eltoloncolják.

x **Kitűnő magyar vendéglő.** Tekintve, hogy a székes fővárosba ránduló közönségre nem lehet közömbös, hogy hol étkezzék, ugyan azért a magunk részéről készséggel ajánljuk a fővárosban előnyösen ismert *Muhr György*-nek a *Kerepesi-uton* 44. szám alatt a népszínház átellenében levő nagy és előkelő éttermeit, hol a vendég valóban jól és jutányosan étkezik és kiváló kiszolgálásban részesül. És a mi a legfőbb, nevezett vendéglősnek borai oly pompásak, hogy a fővárosi közönség azért pár óra távolságról is oda zarándokol.

x **A Magyar Jelzálog Hitelbank 3%-os nyeresémi kötvényei.** A budapesti „Első magyar iparbank” váltó-osztálya a közelmúltban egy felhívást bocsátott ki, melyben a közönség figyelmét a szóban levő kötvényeknek 25 havi 5 frtos részletekben leendő megvételére hívta fel. Tekintve, hogy a szóban levő kötvények nemcsak félévenként visszatérítendő kamatokat biztosítanak, hanem azok tulajdonosai azon valóban kiszámíthatlan előnyben is részesülnek, hogy négyszer évente 200,000 és 100,000 koronás főnyeresémi és számtalan melléknyeresémmel egybekötött huzásban is részt vehetnek, mire már a legelső részlet is jogosít. Miután pedig a legkisebb nyeresémi is 220 koronát tézen, az árfolyam veszteség is teljesen ki van zárva. Tekintve továbbá, hogy e nyeresémi kötvények elárusítását a budapesti Első magyar iparbank, tehát hazánk egyik legtekintélyesebb és legmegbízhatóbb pénzügyintézetének legnagyobb lelkiismeretességgel kezeli, közönségünk iránti kötelezettségét vélünk leróni, midőn ezen, az állam által is óvadékképesnek nyilvánított kiváló nyeresémi kötvényekre — melynek legközelebbi huzása folyó évi április 25-én lesz — figyelmét felhívjuk.

x **Vidéken lakó t. olvasóink közül azokat, a kik lapunkkal szemben tartozásban vannak, felkérjük, kegyeskedjenek előfizetéseiket postautalványon beküldeni, mintán azok, a kik a lapot rendszeren kapják és azt vissza nem küldték, előfizetőkül jegyeztettek be.**

Táviratok.

— *A Debreczeni Ellenőr* saját tudósítójától —

Az Erzsébet-városi választás.

Budapest, április 14. Az Erzsébet-városban *Csernátony* győzelme százakra menő általános többséggel föltétlenül bizonyos. A kerületben a nyugalom általános.

Egy író halála.

Budapest, április 14. Szabadkáról távirják hogy *Jámbor Pál* író, ki a fővárosi lapokban *Hiador* név alatt írt, meghalt. — A magyar íróvilág egy tehetséges, rokonszeves tagját veszítette benne.

Színház.

Béni bácsi.

— Bohózat 3 felvonásban, írta: Beöthy László. Először adták a debreczeni színházban 1897. évi április hó 13-án. —

Már megint kaptunk a vígszínház révén egy hülye és szemérmetlen bohózatot. A Helyttest nyomon követte tegnap a Béni bácsi, nehogy a színházbajáró közönség csak egy hétig is szükködjék orpheumi élvezetek hiányában a debreczeni színházban.

Valahány trágár s minden szellemet nélkülöző bohózatnak nevezett ostobaságot csak akezeptál a budapesti kritikusok klikkje a vígszínház műsorán, azt nekünk mind be kell venni, akarva, vagy nem akarva.

A fércmunkák szálmalasan hülye és izetlen silányságainak valóságos diszpeldánya a Béni bácsi, a ki botrányos szecénakkal akarja megmenteni a Szíporka család becsületét egy nem létező veszélytől. Mentés közben azután arcpirító jelenésekben nines fogyatkozás.

Ennyit a darabról, amely visszatetszést keltett. A közönség — igen helyesen — tüntetőleg hideg maradt, csak a karzaton tapsoltak meg egy épületes jelenetet, egyéb baj nem történt!

Az előadás vontatott, unalmas volt. Egyedül Szathmáry Árpád játszott jobban ügyhöz méltó sikerrel a czimszerepet. A művész nagy nyereség a szintársulatra nézve. Komjáthy (Béla) és Halmy (Ella) sok igyekezetet mutattak. A többiek úgy mozogtak, ahogy éppen jól esett nekik.

Legjobban a sugó játszott, aki rendezte is az előadást, utasításokat sugva fel a színpadra egynémelyik „szereplőnek”.

A bohózatot ma — remélhetőleg utoljára — megismétlik.

* Szünet a színházban. A színházban nagyenteken és nagyszombaton nem lesz előadás. A szintársulat új tagjai vasárnap délig mind Debreczenben lesznek.

Irodalom Művészet.

* **Uj gazdasági folyóirat.** Magyar Gazda czímmel Kassán új havi folyóirat jelent meg, mely kizárólag a kiscgazda érdekeit akarja felkarolni. A hozzánk be- küldött első szám a mezőgazdaság csaknem minden ágát felölelő, gazdag közleményeket tartalmaz. A lap előfizetési ára a folyó esztendőre 1 frt. Szerkesztője Kovácsy Béla gazdasági tanintézeti igazgató, akitől lapunk számos közérdekű cikket közölt mostanában.

GSARNOK.

Az aranycsináló.

Írta: Drumár.

(Folytatás és vége.)

Miként egykor Mauzoleum király gyászoló özvegye az urna tartalmát, úgy szedegette a jámbor fejedelem a porcellán port négy napig, míg végre az ötödik napon, nem tudni mi okból, a további beszédét megtagadta, hanem e helyett udvari orvosának huszonöt botot veretett a hátára, ő maga pedig álló két hétig a rhicinus olaj mértéktelen élvezetében kéjelgett, meghagyván tanácsosainak, hogy Bötthert neki a föld alól is teremtsék elő. Pedig nem kellett érte a föld alá menni, mert jött ő maga jószántából s előadván a királynak, hogy most már csakugyan felfedezte az aranycsinálás titkát, ehhez nem kér mást mint egy kis mosósódat s némi timsót. Joachim kétszer is megcsóválta a fejét e furesa analysis hallatára, hanem

azért ellátván a tudóst kellő meghatalmazással, hogy annyi timsót és sódat szerezhessen össze, a mennyi lelkének kedves, ennekutána pedig fejére adá áldását, lábára pedig tizenkét fontos vasakat, a jeles tudóshoz méltó kisérettel laboratóriumába vezeté, magában szentül meglévén győződve, hogy az alchymista megint valami bolondot fog kifundálni, a miért fejedelmi élvezet lesz majd őt a városon végig seprőztetni.

És Joachim nem csalatkozott. Néhány nap mulva előkerült Bötthert, utána két segédje czipelt egy rengeteg porcellán tálat abban valami csodaszép kék porral, a minék láttára Joachim majd lefordult trónusáról s megfélekezve az etiquette elemeiről s e szavakkal fogadá a boldogságtól ragyogó tudóst:

„Jaj te elvetemült gazember! Hát ez arany? vagy ezt is megakarjátok velem etetni!? Nohát ha ez arany, akkor én ezzel az arannyal téged bearanyoztatlak, a hogy megígértem és ahogy megérdemled!

Meg is fogták Bötthert uramat két felől s úgy bele nyomták abba a kék izébe, mint keresztelő Szt. János szokta volt hiveit a Jordán vízébe. Hogy pedig a fejedelmi kegyteljes legyen, felülteték őt egy sánta szamar hátára, annak rendje és módja szerint megfordítva, kezébe adván a szamar farka, hátára pedig azon tábla akasztatván, melyen érdemei népszerű nyelven részletesen felsoroltatának.

Hát bizony furesán nézett ki a derék Bötthert, de a hatás mégis egészen más vala, mint a minő czéloztatott; mert igaz, hogy a demokratának elveit valló s az utca két oldalán szép sorban elhelyezkedett kofák nem mulaszták el az alkalmat, hogy azt a visszafelé lovagló kék csudát paradicsommal s a vereshagyma kevésbé használható részével illően meg ne hajigálják, de a kabátosok, bár szintén ámulattal tekintettek az ekként csuffá tett aranycsinálóra, de ezt az irigység egy bizonyos nemével tevék.

S ezen irigykedés természetes volt. Mert az a kék festék nem volt más, mint a lapis lazulinak, a lazurkőnek pompás utáuzata, az imig felfedezett ultramarin, melyet ma szobafestésre is használunk, de akkori értéke egyenlő volt az aranyéval; az a festék, mely régente drágább volt a királyi bibornál, s melyért a pharsok hadat viseltek Kis-ázsia keleti népeivel; melyből egy gyüzünyi kincset, az a tömeg pedig, melyet Bötthert magával hozott, mérhetlen vagyont ért.

Elképzelhető tehát az ahhoz értők szerfeletti irigykedése, midőn a kopott tudóst e fejedelmi ornatusban meglátták. Eddig csak a római patriciusok aranyozták be körmeiket, — csak a korinthusi haeterák kebleiket, — csak a lyd nemesek fogaikat, — de arra még nem volt eset, hogy valaki üstökének hegyétől egész sarujának talpáig ily drága metalonba burkolódzék. Annálkevésbé lapis lazuliba, melyből csak a milánói madonnának telt egy tunikárával, meg aztán a bolognai rektorok ünnepi kalapján volt a szegélyező pántlika ilyennel kirakva.

És ime egy szegény lateiner büntetésből kerül ilyen palástba, melyet Kroizos is bizonyosan csak az aranylakadalmán hordott volna és a jámbor Joachim még azt akarta, hogy Bötthert kinevessék.

Dehogy nevettek őt már. Előkelő urak rohantak hozzá kézzorításra s azután dehogy dugták volna zsebre kezeiket, nehogy a gyönyörű festék lekopjék azokról. Uri drámák veték magukat keblére s igyekeztek kendőiket bekéikíteni; maga a püspök megragadá a tudós kezét s addig rázta barátságosan, míg stolája teli nem lett a finom porral; a polgár-

mester pedig a tudós háta mögé lopódzott s zsebkésével kapargálta le róla a fejedelmi festéket. Az egész lakosságot a kékítő düh lepte meg. Nem volt ember, ki legalább futólag hozzá ne dörzsölődött volna. A szegény martyron már nyoma sem volt a kék festéknek. Ekkor elkésve érkezett oda egy delnő; ennek már nem jutott belőle s kétségbeesésében bizonyára szivgöresöt kap, ha egy szolgálatkész lovag meg nem szerezte volna a tudósnak néhány haja szálát. Azok még kékek voltak. Nosza vérszemet kapott a közönség s néhány pillanat mulva oly meztelen kopasz volt a tudós feje, mintha nem is az övé, hanem Osiris egyik papjéé lett volna. Bizony örülhetett szegény, hogy meg nem skalpirozták, de azt már nem akadályozhatta meg, hogy néhány mellső fogát ki ne szedjék s még ezeket sem sajnálta annyira, mint a lelkesült tömeg által szétszedett köpenyegét és uj szarvasbőr czipellőit.

Mint láttuk tehát az elismerés teljes mérvű volt; igaz ugyan, hogy a tudós három hétig nyögte utána az ágyat.

De a dolog ezzel még nem nyert befejezést. Másnap a magistrátus tisztelgett a fejedelem előtt, kérte őt, hogy bőkezű adakozással tegye lehetővé, hogy a dóm óramutatója kékre festessék. Hasonló kedvezményt kért a tűzoltóság szent Florián zászlójára nézve. Az udvari szakácsné kikérte cselédkönyvét ha, főköttjét a fejedelem be nem kékítetté. Az adószedő a felesége ölebeceksjének két fülecskáját ajánlotta a kegyre. Egyszóval láz általános lett. Mindenki ostromolta a fejedelmet a festékért. A kék szín divat lön. A kálvária kőszentjei kékre mázoltattak, az aquariumban nem aranyhalak uszkáltak többé hanem kékek; a piros rózsa kiment a divatból helyébe megkékített fehérvirágok kerültek. Minden a mi kék, az időszeriüvé vált; a szilva, a kékgálicz, a kékszemek, a papagály, a kényyufa, a kékczeruza, stb. Azt hiszem még a kéményseprő is ultramarinban járt.

A fejedelem azonban nem vette tréfára a dolgot, s a hirtelen keletkezett mániát kihasználva, kincstárnoka által óriási összeget vett be a festék eladásából. Jöttek nem csak a szomszéd uralkodók, de az orosz, angol és franciaia udvarok követei is és rengeteg pénzt hoztak a festékért, a porcellán tálerért, de még többet ígértek ezek készítésének titkáért.

Nosza szalasztott megint a tudós után a fejedelem, hanem ez bizonymost az egyszer szökött előle; egy experimentum a levegőbe röpitette. Így jár a ki mindig laborál. Titkát a bamba Pál örökölte, ki elég buta volt azt idegeneknek el nem adni.

Beöther tehát csakugyan csinált aranyat Joachimnak de a lefolyt hosszú idő alatt az arany loverte maga mellől vetélytársát s ma az ultramarin az anilin festékeknel is olcsóbb

Bötthert nevét elfelejtette a világ, de találmányait ismeri ultramarin és meissenii porcellán elnevezés alatt.

Közgazdaság.

A magyar agrár-szocializmus és az örökbérlet.

— Írta: Bartha Mór. —

(Folytatás.)

6.

Azt is meggondolnunk kell vala, hogy a nyers erő inponálása — menteni Isten attól hogy ide fajuljanak! — korunkban még kevésbé sikerül, mint valaha; mert az öldöklő fegyverek tökélybúlsége és az állami fegyveres erő ropogant szevezése, — mely a vagyon biztonságot védelmére is hivatott, — minden olyas támadás sikeré-

nek még csak reményét is előre kizárja. Az általános mező munkás sztrájk pedig megakasztaná ugyan a hazánkban legfőbb fontosságú mezőgazdaságot, de ez is, a midőn rendkívüli és kiszámíthatlan károkat okozna: végeredményében az azt előidéző munkásnép fejére esnék minden romboló erejével vissza s a munkás nép-családoknak kezéből venné ki a kenyert; s míg a gazda, talán meglevő készletéből, vagy birtokának nagyobb megterhelésével, kibírná az önfentartást, — miként ezt a 48-ki felszabadítással bekövetkezett jobbágy-munka megszűnésével beállott önjelölésre-szorulás története is igazolja — a több évekig nem tartható munkás-sztrájk elmúlásáig vagy a magok erejével végezhető munka által korlátozott területre szorítják egyelőre termelésüket: addig az egyedül két karja erejével szereshető keresményre támaszkodható munkásnak és családjának éhen kellene halnia és már ez idén munkára nem vállalkozók ennek keserű ízét már is fogják érezni. — Mert míg az ipari vagy gyári munkásoknak itt, vagy ott feltűnő munkabeszüntetései esetében, sokszor a külföldi munkás szövetkezetek segélyekre jönnek: a mi mezőmunkásaink ebben sem bizakodhatnak, mert a mezőgazdasági munkának péld. aratási megszűntetése egy egész év mezőgazdasági veszteségét jelentené, ami százmilliókra menő összeget képvisel s ebből a pusztán elveszett munkára is oly roppant összeg jutna, a mi pedig a sztrájkok veszteségi számlájára esnék, hogy a netalán kiesikarható munkabér-emelés, — feltéve, hogy a mostani *alacsony gabonárák mellett lehet volna a munkabéremelés és a gazdák azt valóban meg is adnák*, sok év multával hozná csak egyenlegbe a nyereséget a veszteséggel, ha ugyan hozhatná valaha; mert a mi a mezőgazdaságban elveszett, az végkép el van veszve, miként az idő, mely ha eltékozzoltatott, vissza nem tér soha.

S hova fajulnának még a magyar mezőgazdasági viszonyok, ha a mi — *agrár-szocialistáink*, a mint előirányozták, ugyanezek február elei nagy gyűlésekben: az áldott munkatevő nap bölcs istenadta hosszúságát 8 órára devalváltnák, amit a mezőmunka természeté, — melyben a kora-reggel és a hűvösödő késő délután a legkedveltebb és legsikeresebb munkaidő — teljesen kizár; a holdvilágos nyári éjjelen végezhető munkára nem is hivatkozom?

Mit mondják a szintén felmerített eszközre, hogy a *cseléd-képen* alkalmazott gazdasági munkásokat is kizavarnák a szolgálatból, melyben eddig, ha nem is bő, — de minden bizonynyal oly ellátást kaptak, hogy az év minden részében volt elfoglaltatásuk, biztosított fizetésük; melynek birtokában, mint *nöllenek a gazda családjában tagokként*, magokat elég jól érezték; mint *külön család-fentartók* pedig szívők szeretteit is táplálhatták, ruházhatták, biztos fedéllel elláthatták; s mind amazok, mind emezek, ha feleségök s gyermekeik nem heverték s nem támaszkodtak kizárólag az apa fizetésére s böles mérséklettel korlátozták költségeiket, különösen kerültek a koreszmákat, ezt a munkás szerzemények elnyeléséből élő, — de soha jól nem tartható bálvány istent — molochot — valamit megis takaríthattak a jövőre, a független családélet kívánatos idejére. En sokszor láttam már oly becsülendő mezőgazdasági cselédet, a ki megtakarított szerzeményéből a földes gazda jólétére tett szert s közbecsülésnek örvendett. Hát bizony ezek kizavartatásukat a szerződéses, biztosított viszonyból aligha megköszönhetnék szocialista testvéreiknek, de aligha megis köszönnék; de magok szocialistáink sem nyernének velők, mert igaz, hogy érdektársaik számát szaporítják, számbeli erejüket növelnék, de ugyanakkor a kétségbeesett

ekszisztenciák számát is, ami egyiköknek sem válnék előnyére.

Hát bizony, ha a mi agrár-szocialistáink ama feltételeiket megvalósíthatnák, nagyon szomorú sikert érnének el, mert igen is, *végletekre vinnék a mezőgazdaságot*, kivált ha a cselédeket kizavarnák, tönkre tennék ennek *állattartási ágát is*, de végkép kirugnák magok alól is a talajt, azt az alapot, melyen addig saját megélhetésük is nyugodott s melyben meg volt jövőjük biztosítására kiindulásuknak is egyedüli pontja. Valóban a mint ők akarják helyzetüket rendezni, — a mint legalább azt a módot nyilvánosság elé bocsátották: — becsületes czél elérésére sohasem juttatja őket. Azt az életadó elemet, a földet akarják ők, gyomot, dudvát, haszontalan kórót termővé tenni a tulajdonosokra nézve, melyet az emberiség állati tengésből kiemelkedése óta, mint emberi életfeltételt s mint boldogulási eszközt szeretett, megnemesített s öntudatos munkásságának, legbeesültebb és legmegbecsülendőbb czéljává tett? . . . Nem! és százszor nem! Az az *agrár-szocializmus* *agy nem lenne egyéb, mint - agrár-szocializmus*, — lerombolása évezredek agri-kultur alkotásának; vagy legalább is egy olyan elv és tény ismétlése, mely társadalmi megelégedést, közjólétet teremteni sohasem volt és nem is lesz képes, mely a ravasz nagyragyásnak lehet csak bűnös eszköze: a „divid et impera“.

(Folyt. köv.)

Érték-tőzsde.

A debreczeni „közgazdasági bank részv.-társaság“ közlése. 1897. ápr. hó 14-én.

Allamadósság :			
Magyar aranyjárdék 4%.	—	121.—	122.50
„ vasuti beruházási kőt. 4 1/2 %.	—	122.50	123.—
„ koronajárdék 4%.	—	99.30	99.80
„ regále vált. kőt. 4 1/2 %.	—	100.25	101.25
Osztrák aranyjárdék 4%.	—	123.—	123.50
Egységes államkötvény 4 1/2 %.	—	100.80	101.80
Tisza-szegedi 4%.-os nyer.-sorsj.	—	138.25	139.25
Részvények :			
Magyar hitelbank részvény	—	384.50	385.—
Osztrák hitelbank részvény	—	348.80	349.—
Magyaripar- és keresk. bank. r.	—	100.25	100.75
Sorsjegyek :			
Magyarjelzálogbank 4%.-os sorsj.	—	122.—	123.—
„ 3-os	—	103.—	104.—
Osztrák földhitel sorsjegy 3%.-os	—	117.25	118.25
Magyar vöröskereszt sorsjegy	—	10.70	11.20
Osztrák „	—	20.50	21.50
Olasz „	—	12.25	12.75
Bazilika sorsjegy	—	7.—	7.50
Jó-szív „	—	4.—	4.40
Pénznemek :			
Cs. és kir. arany	—	—	5.60 5.69
20 markás arany	—	—	11.72 11.76
20 frankos arany	—	—	9.50 9.53
1 Sovereigns	—	—	11.95 11.99
Debr. I-ső tkptr. 4 1/2 %.-os zl.	—	—	99.— 99.50

Budapesti gabona-tőzsde.

I. Készáru-üzlet.

Budapest, április 13.

Buzát ma jól kínáltak, a kereslet kedvezőbb volt. Elkelt szilárd irányzat mellett 40.000 mm. 2 és fél kr drágább áron. Egyéb gabonaneműekben igen gyenge volt a forgalom változatlan árák mellett.

II. Határló-üzlet.

Az irányzat eleinte szilárd volt, utóbb azonban lanyha lett s az árak engedtek. Hivatalos felmondások nem történtek.

Hivatalos zárófolyamok. Déli 1 órakor az árfolyamjegyző-bizottság a következő hivatalos zárófolyamokat állapította meg:

			frt
Buza szept.—októberre	1897	6.89—	.90
„ márcz.-ápr.-ra	1897	7.50—	.51
„ május—júniusra	1897	7.32—	.34
Rozs	1897	6.10—	.12
Tengeri máj.—jun.-ra	1897	3.35—	.36
Zab márcz.—ápr.-ra	1897	5.54—	.55
Repcze aug.—szept.	1897	10.45—	.55

Zárlat 4 óra 30 perczkor :

			frt
Buza őszi	1897	6.92—	6.93
„ tavaszra	1897	7.53—	7.54
„ máj.-júniusra	1897	7.33—	7.34
Rozs	1897	6.14—	6.15
Tengeri máj.—jun.-ra	1897	3.38—	3.38
Zab	1897	5.50—	5.52
Repcze	1897	10.25—	.30

Ingatlanok forgalma.

A debreczeni kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál. —

1. Kerékgyártó Mihály és neje Hallgató Zsuzsanna 1679. sorszámú házukat megveszi Mayer Lipót 3900 frtért.
2. Szilágyi Péter és neje Fehér Julianna 42 □ öl területű földjét megveszi Weisz Dániel és neje Hamzel Etelka 300 frtért.
3. Nagy Sándor 9 hold 850 □ öl területű nagy cseri kaszállóját megveszik Nagy Ferenc és neje Hallgató Eszter valamint Nagy András és neje Hallgató Julianna 1000 frtért.
4. Molnár Gábor és neje Fekete Erzsébet megveszik Salánki József újosztású földjét 215 frt 26 krért.
5. Tökés Gyula és neje Kápolnásy Emilia hatvan-utczai kerti szőlőjüknek 41 □ ölet tevő részét eladják Barta Gábor és neje Ács Zsuzsanna valamint Lukács Mihálynak 70 frtért.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai“ nyomda és kiadó részvénytársaság. Felelős szerkesztő: Ifj. Gily Ede.

Nyilttér.

Vese, húgyhólyag, húgydara és köszvénybántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek húgyutó bántalmainál, orvosi tekintélyek által.

Lithion-forrás

Salvator

sikerrel rendelve lesz.

Húgyhajtó hatású!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető!

Kapható ásványvízkeszkedésekben és gyógyszerárakban. A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

GÖRBERSDORF

Klimat. gyógyintézet tüdőbetegek számára. 1896. július 28-án.

Alólírott, mint a görbersdorfi **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézetének tulajdonosa, segíteni akarván a szenvedő emberiségben, örömmel hozom nyilvánosságra, hogy gyógyintézetemben a

„Margit“ Magyar Selters

gyógyvizet 1879 óta állandóan a legjobb eredménnyel alkalmazom a **légutak hurutos bántalmainál**. A Margit-víz gyógyintézetemben is kivívta magának a megérdemelt **Magyar Selters gyógyviz** elnevezést. A legtisztább lelkiismerettel ajánlom ezen kiváló gyógyviz alkalmazását orvostársaimnak és a mellbajokban szenvedő emberiségnek is.

Dr. Theodor Römpler.

Debreczeni városi színház.

Folyószám 200. Bérlet 148. sz.

Szerdán, 1897. április hó 14-én,
Szathmáry Árpád második vendégszínházánál

Béni bácsi.

Eredeti bohózat 3 felvonásban.

Gutori Földes Kelemen

aradi gyógyszerész

Margit-Crémeje.

Margit-Créme legjobb arc créme, rövid idő alatt ifjítja és szépíti az arcot.

Margit-Créme egyedüli szer szeplők, májfoltok pattanások bőratka (Mitesser) ellen.

Margit-Créme egyedüli szer bőrpattanások, arc- és kézvérsődés, napbarnítás ellen.

Margit-Créme bámulatos hatása abban rejlik, hogy bőrre kenve ez által régebben fölvetetik és ez okozza azon csodás átalakulást, hogy a szeplővel vagy májfoltokkal fedett arc 3-4 nap alatt alabástrómfehérré lesz.

Margit-Créme teljesen ártalmatlan, miután nem zsíros, hanem igen finom, hamar felszívó hatással bír. Az arc nem lesz olyan fényes mint más krémektől, azért nappal is használható.

Margit-Créme nagy tégely 1 frt, kicsi 50 kr.

Margit-hőlgypor fehér, rózsás és créme 60 kr.

Margit-szappan 1 doboz 35 kr.

Margit-fogpép 1 doboz 50 kr.

Csak akkor valódi, ha minden doboz gutori Földes Kelemen gyógyszerész Aradon felirattal és czimerrel van ellátva.

Hamisításoktól óvakodjunk.
Főraktár Debreczenben Mihalovits J. „Gyógy” című gyógyszer-tárában.

Czerny-féle Keleti rózsatej

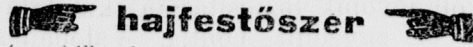
(Orientalische Rosenmilch)

az arcznak oly meglepően tisztá **üde fiatalos színt** kölcsönöz, a minőt semmi más szerrel elérni nem lehet. Kitűnő szer májfoltok, szeplők, pattanások, pürsenékek, (Mitesser) túlvörös arc és a bőr minden tisztatlansága ellen, a sárga vagy barna arcbőrt elváltoztatja. Ára 1 frt. **Balzsamszappan hozzá 30 kr.** (Balsaminenseife).

Czerny-féle

Tanningene

a legjobb kipróbált ártatlan

hajfestőszer haj és szakáll, valamint szemöldök festésére, melylyel a legegyszerűbb módon, már egyszeri használatnál is egész biztosan visszanyerik azon kifogástalan fényes, szőke, barna, vagy fekete természetes színt, melylyel a megszülés előtt bírtak s mely sem szappannal való mosásnál, sem a gőzfürdőben meg nem fakul.

Ára 2 frt 50 kr.

Törvényesen védett, lelkismeretesen megvizsgált és valódi minőségben kapható

Anton J. Czerny-nél
Bécs, XVIII. Carl Ludwigstrasse 6,
(saját háza) 319 10-7

és I. Wallfischgasse 5.

Szétküldés postai utánvét mellett. Prospectus ingyen és bérmentve. Raktár minden nagyobb gyógyszer- és illatszertárban.

Főraktár Debreczenben: Dr. Rothschnek Emil, gyógyszerésznél, Kolozsvárott: Biró János gyógyszerész, Perkai Béla fodrász, Nagyvárad: Wachsmann Albert droguistánál. Budapestben: Török József és Egger A. Fiai gyógy-szertárban.

Tavaszi ruhakelmék

dus választékban raktárra érkeztek

Kunz József és Társa

cégnél

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Visszamaradt szövetek **tetemesen leszállított áron**

305-100-34 adatnak el.

Női ruhák

a legizlésteljesebb kiállításban jutányosan s pontosan állítatnak elő.

Mintákkal készséggel szolgálunk.

NEUMANN M.

Magyarország legnagyobb és legrégebb férfi- és gyermek-ruhák telepe

Debreczen, Főtér, a magy. kir. postával szemben.

Az itt raktáron levő ruhák kizárólagosan csakis jó tartós szövetekből,

LEGDIVATOSABBAN

saját műhelyekben és személyes felügyeletem alatt készülnek el.

A cég fennáll egy félszázad óta és e szakmában a legjobb hírnévnek örvend és szolid készítményei több világ- és iparkiállításon ki lettek tüntetve.

Fontos tudnivalók. Minden egyes darabon a **legolcsóbb szabott ár** látható úgy, hogy minden túlfizetés ki van zárva, tehát engedmény semmi czim alatt nem létezik s úgy biztosítva van a t. vevő közönség minden csalódástól.

386-3-1

Legnagyobb női kalapraktár

FALLER GYULÁ-nál

Debreczen, Kossuth-utca városháza.

Van szerencsém a n. é. **hölygközönség** szives tudomására hozni, hogy az Emerich Arnoldné-féle női divatüzletet át, illetve megvettem és azt saját nevem alatt tovább fogom vezetni.

Ujdonságok **Párizsi és Bécsi modellek tavaszi női kalapokban** megérkeztek és azoknak elárusításával ugyancsak azelőbbi cégnél is alkalmazott urnót biztam meg.

Magamat becses pártfogásukba ajánlva maradtam

163-2-1

teljes tisztelettel
Faller Gyula.

Ugyanott a raktáron levő női felöltők és tavaszi gallérok **minden elfogadható áron** kiárusítatnak.